

Tidiga insatser till familjer med barn 1,5–6 år med neuropsykiatriska svårigheter – utforma, testa och utvärdera en föräldrastödande insats.

Karin Fångström

Bakgrund: Barn med neuropsykiatriska (NP) svårigheter och psykisk ohälsa utgör en särskilt sårbar grupp som utöver svårigheter i nuet riskerar allvarliga framtida problem. Föräldrarna till barnen lider i större utsträckning än andra föräldrar av stress och har sämre tilltro till sin egen föräldraförmåga. Tidiga föräldrastödande insatser som utgår från föräldrarnas och barnens behov är av största vikt för att vända den negativa utvecklingen för familjen.

Syfte: Syftet med projektet var att, med hjälp av professionella och föräldrar, ta fram en föräldrastödande insats samt att testa och utvärdera den.

Metod: Med utgångspunkt i Bleijenbergs utveckling av MRC ramverket har processen bestått av 4 steg: 1) samskapande av en prototyp av den föräldrastödande insatsen med MBHV-psykologer via workshops; 2) pilottest av insats med 7 föräldrar – frågeformulär om nöjdhet och verbal feedback; 3) kvalitativ utvärdering av insatsen via intervjuer med 7 föräldrar; 4) förfining av insatsen utifrån psykologernas perspektiv och föräldrarnas utvärdering.

Resultat: Den föräldrastödande insats som togs fram tillsammans med MBHV-psykologerna innehåller evidensbaserade komponenter från föräldraskapsstödsprogram men också delar som är specifikt utformade för barn med neuropsykiatriska svårigheter. Kursen består av 3 moduler, varannan vecka, 3 timmar per gång. Pilottestet visade att föräldrarna var mycket nöjda och att de hade gjort positiva förändringar i sitt föräldrabeende. Föräldrantervjuerna visade att de hade lärt sig nya förhållningssätt till konflikter. De hade en ökad förståelse för sig själva och för barnet. De hade ett bättre samarbete med andra föräldern och de uppskattade att träffa andra föräldrar i liknande livssituation. Utifrån dessa resultat och psykologernas reflektioner förfinades insatsen genom att bl.a. lägga till ytterligare en modul bestående av arbetsterapeutiska/specialpedagogiska komponenter, öka tiden för diskussion mellan föräldrar och prova att ge kursen digitalt.

Konklusion/betydelse: Projektet har resulterat i en föräldrastödande kurs som riktar sig till familjer med barn i förskoleåldern med NP-svårigheter. Resultaten pekar på att kursen svarar mot föräldrarnas behov av stöd och hjälp och att den kan ha en positiv påverkan på föräldrars mående och föräldrabeenden. Kursen ges sedan hösten 2023 inom ramen för ordinarie verksamhet i Region Uppsala. Vid årsskiftet 2023/2024 hade ca 50 familjer tagit del av kursen. Det saknas dock en kvantitativ och hälsoekonomisk utvärdering av kursen, något som planeras att genomföras med start 2024.

Spridning

Resultaten från föräldrainsintervjuerna är publicerade i en psykologexamensuppsats med titeln *"Man är bara människa och man gör så gott man kan" En kvalitativ intervjustudie om föräldrars upplevelse av deltagande i en föräldrakurs för föräldrar till barn med neuropsykiatriska svårigheter.*

Projektet har presenterats i flera sammanhang, exempelvis i regionövergripande möten för professionella som arbetar med små barn med ESSENCE-problematik, för Barnspecialistmottagningarna i Region Uppsala, samt Akademiska sjukhuset i Region Uppsala.

Kursen har redan spridits till två andra regioner och en tredje region har visat intresse.

Under 2024 planeras en vetenskaplig artikel som beskriver processen med att ta fram den föräldrastödjande kursen.